

*WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO*

*SZKOŁA PODSTAWOWA
w Pilczy Żelichowskiej*

Opracowała: Bernadeta Bąba

WSTĘP

Uczniowie kończący szkołę podstawową stają przed wyborem szkoły ponadpodstawowej oraz kierunku dalszego kształcenia. Podjęcie decyzji o wyborze zawodu jest trudnym etapem w życiu. Ważne jest wyposażenie młodzieży w umiejętności przydatne w podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru zawodu, które rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka. Uczeń powinien poznać siebie i własne predyspozycje zawodowe, by mógł dokonać prawidłowego wyboru. Bazując na zainteresowaniach oraz słabych i mocnych stronach każdego ucznia należy ukierunkować go na wybór dalszego kształcenia i przygotować do podjęcia decyzji o wyborze zawodu.

Proponowane w programie działania pozwalają uczniowi na lepsze przyjrzenie się sobie, analizę swoich mocnych i słabych stron, zainteresowań oraz cech osobowościowych – ważnych przy podejmowaniu decyzji. Zajęcia mają dostarczyć młodzieży oraz ich rodzicom wiedzy pozwalającej na świadomy wybór dalszego kształcenia oraz podjęcia decyzji dotyczących wyboru zawodu.

SPIS TREŚCI:

WSTĘP

1. TREŚCI PROGRAMOWE DLA POSZCZEGÓLNYCH ETAPÓW KSZTAŁCENIA
2. PODSTAWA PRAWNA
3. CELE PROGRAMU
4. ZADANIA PRZY REALIZACJI PROGRAMU.
5. SPIS INSTYTUCJI DO WSPÓŁPRACY W RAMACH REALIZACJI WSDZ
6. FORMY I METODY PRACY.
7. OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ.
8. EFEKTY.
9. EWALUACJA.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego realizowany jest w Szkole Podstawowej w Pilczy Żelichowskiej. Program został opracowany przez doradcę zawodowego i obejmuje cały cykl edukacyjny. W planowaniu działań z zakresu doradztwa wykorzystuje się model linearny, czyli treści przekazywane są w zaplanowanej kolejności.

1. TREŚCI PROGRAMOWE DLA POSZCZEGÓLNYCH ETAPÓW KSZTAŁCENIA

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych form wychowania przedszkolnego

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- określa co lubi robić;
- podaje przykłady różnych zainteresowań;
- określa, co robi dobrze;
- podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- odgrywa różne role w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby
- wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

- nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych

Dziecko:

- opowiada, kim chciałoby zostać;
- na miarę możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych o realizacji celu;
- podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I - III szkół podstawowych.

1. Poznanie siebie

Uczeń:

1. opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
2. prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
3. podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
4. podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
5. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
3. opisuje czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka
4. omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
5. opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
6. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
2. wskazuje treści, których lubi się uczyć;
3. wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych

Uczeń:

1. opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawie czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV - VI szkół podstawowych.

1. Poznanie siebie

Uczeń:

1. określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
2. wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
3. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
4. prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
2. opisuje czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
3. podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
4. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
5. wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
2. wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
3. samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych

Uczeń:

1. opowiada o swoich planach edukacyjno - zawodowych;
2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII - VIII szkół podstawowych.

1. Poznanie siebie

Uczeń:

1. rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia);
2. dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób i innych źródeł;
3. rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
4. charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej;
5. określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając składowe ich opisów, w tym dróg ich zdobywania;
2. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy;
3. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
4. dokonuje autoprezentacji;
5. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
6. analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
2. analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów;
3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce;

4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych

Uczeń:

1. planuje ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
2. podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
3. określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;
4. identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy.

1. Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572 ze zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r.- Prawo oświatowe.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 nr 61, poz. 624 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli, szkół oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych. Na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. Nr 228) na podstawie art. 71 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 532).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego.

2. Cele Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej w Pilczy Żelichowskiej:

- a) przygotowanie młodzieży do podjęcia decyzji o dalszym kształceniu i przyszłej aktywności zawodowej,
- b) wyposażenie uczniów w umiejętności służące podejmowaniu właściwych decyzji życiowych,
- c) określeniu własnych predyspozycji i zainteresowań,
- d) wdrażanie uczniów do umiejętności analizy swoich mocnych i słabych stron,
- e) przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- f) tworzenie i systematyczna aktualizacja bazy edukacyjno-informacyjnej z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego,
- g) gromadzenie informacji dotyczących trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia,
- h) pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem przez młodzież szkoły i zawodu,
- i) współpraca z instytucjami wspierającymi wewnętrznskolny system doradztwa zawodowego,
- j) współpraca z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych,
- k) przygotowanie uczniów do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, tj. bezrobocie, stres, problemy zdrowotne.

3. Zadania przy realizacji programu:

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej			
Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Indywidualne rozmowy z uczniami i ich rodzicami	doradca zawodowy, wychowawcy oddziałów klasowych	cały rok szkolny
2.	Opracowanie ankiety dotyczącej skłonności zawodowych	wychowawcy oddziałów klasowych	listopad
3.	Przeprowadzenie ankiety i opracowanie wyników	wychowawcy oddziałów klasowych	grudzień
4.	Gromadzenie scenariuszy zajęć oraz tworzenie nowych dotyczących potrzeb	wychowawcy oddziałów	cały rok szkolny

	doradczych	klasowych , doradca zawodowy	
5.	Prowadzenie rozmów z nauczycielami nt. uczniów uzdolnionych	wychowawcy oddziałów klasowych , nauczyciele przedmiotowi	cały rok szkolny
6.	Pomoc uczniowi w projektowaniu przyszłej ścieżki edukacyjno- zawodowej, wskazanie możliwości i form rozwijania indywidualnych zainteresowań i uzdolnień	doradca zawodowy, wychowawcy oddziałów klasowych	cały rok szkolny
Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.			
Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Przygotowanie informatorów, teczek zawodów, ulotek i broszur	doradca zawodowy, wychowawcy oddziałów klasowych	cały rok szkolny
2.	Organizowanie wyjazdów na Dni Otwarte do szkół ponadpodstawowych	wychowawcy oddziałów klasowych, doradca zawodowy	kwiecień
3.	Wycieczki do zakładów pracy	wychowawcy oddziałów klasowych, doradca zawodowy	cały rok szkolny
4.	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych	doradca zawodowy	marzec/ kwiecień
5.	Śledzenie zmian dotyczących doradztwa edukacyjno- zawodowego	wszyscy nauczyciele, doradca zawodowy, wychowawcy oddziałów klasowych	cały rok szkolny
6.	Spotkania uczniów szkoły podstawowej z przedstawicielami różnych zawodów	wychowawcy oddziałów klasowych , doradca zawodowy	cały rok szkolny

Obszar 3. Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej.			
Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Prowadzenie zajęć z uczniami z wykorzystaniem aktywnych metod pracy	wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny
2.	Współpraca z PPP w Dąbrowie Tarnowskiej oraz zakładami pracy	wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny
3.	Zapraszanie przedstawicieli zawodów na zajęcia z wychowawcą	wychowawcy oddziałów klasowych, doradca zawodowy	cały rok szkolny
4.	Organizacja warsztatów dla uczniów klas VIII (współpraca z PPP w Dąbrowie Tarnowskiej)	wychowawcy oddziałów klasowych, doradca zawodowy	styczeń/ marzec
Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę.			
Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Kontrolowanie zadań i terminów realizacji przeprowadzonych zadań.	doradca zawodowy	cały rok szkolny
2.	Aktualizowanie Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego	doradca zawodowy	cały rok szkolny
Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno - zawodowego.			
Lp.	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Zapoznanie nauczycieli z planem wewnątrzszkolnego doradztwa edukacyjno- zawodowego	dyrektor szkoły,	listopad
2.	Przedstawienie na Radzie Pedagogicznej sprawozdania z realizacją zadań zawartych w planie działań w zakresie doradztwa edukacyjno- zawodowego	doradca zawodowy	czerwiec
3.	Udostępnienie nauczycielom scenariuszy zajęć, konspektów	doradca zawodowy	cały rok szkolny
4.	Określenie zakresu współpracy przy realizacji Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa zawodowego	dyrektor szkoły, Rada Pedagogiczna,	sierpień/ wrzesień

		doradca zawodowy, nauczyciele, wychowawcy oddziałów klasowych	
--	--	--	--

Praca z rodzicami dotyczy pedagogizacji oraz sfery informacyjnej. Zajęcia dla rodziców mają na celu udzielenie im pomocy w wyborze dalszej drogi kształcenia ich dzieci. Praca z rodzicami obejmuje także:

- Zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.
- Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły.
- Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach.
- Indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.
- Gromadzenie, systematyczna aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej.

Działania zawodoznawcze realizowane są także na różnych przedmiotach. Przykłady przedmiotów oraz zadań przedstawia tabelka poniżej:

L.p	Przedmiot	Zadanie	Realizujący
1.	Język polski	Moje plany zawodowe i szkolne	Nauczyciele j. polskiego
2.	Języki obce	Nazwy zawodów – słowniczek	Nauczyciele j. obcych
3.	Informatyka	Wzory pism urzędowych (redagowanie dokumentów, pisanie CV)	Informatyk
4.	Technika	Poznajemy różne zawody	Nauczyciel techniki
5.	Język polski, informatyka	Redagowanie dokumentów aplikacyjnych	Nauczyciele j. polskiego, informatyki
6.	Godzina z wychowawcą	Kształtowanie umiejętności komunikacyjnych oraz radzenia sobie ze stresem.	Wychowawcy oddziału klasowego

7.	Godzina z wychowawcą	Autoprezentacja	Wychowawcy oddziału klasowego
8.	Godzina z wychowawcą	Wycieczki do zakładów pracy, poznanie zawodów	Wychowawcy oddziału klasowego

4. Spis instytucji do współpracy w ramach realizacji WSDZ:

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej;
- Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej
- szkoły ponadpodstawowe.

5. Formy i metody pracy:

- ankiety, kwestionariusze,
- pogadanki,
- zajęcia warsztatowe,
- prezentacje multimedialne,
- konkursy zawodoznawcze,
- spotkania z przedstawicielami instytucji doradczych,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów np. z rodzicami,
- powiązanie treści programowych przedmiotu ze światem zawodów,
- szkolne wycieczki tematyczne,
- poradnictwo indywidualne i grupowe.

6. Osoby realizujące program:

- dyrektor szkoły,
- doradca zawodowy,
- nauczyciel bibliotekarz,
- nauczyciel świetlicy,
- nauczyciele przedmiotowi,
- wychowawcy oddziałów,
- instytucje wspomagające: Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej.

7. Efekty.

- potrafi dokonać adekwatnej samooceny,
- rozpoznać mocne i słabe strony,
- wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności,
- racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno zawodową,
- dostosować się do zmian,
- analizować źródła informacji edukacyjno zawodowej,
- potrafi wybrać szkołę ponadpodstawową zgodną z jego zainteresowaniami,
- współpracować w zespole,

- sporządzać CV i list motywacyjny,
- skutecznie się zaprezentować,
- zachować się asertywnie,
- dopasować kompetencje do zawodu,
- sprawnie się komunikować,
- przewidzieć skutki działań.

8. Ocena i ewaluacja

Ewaluacja WSDZ jest niezbędna aby działania doradcze na terenie szkoły były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców. Na podstawie ankiety ewaluacyjnej skierowanej do uczniów (ocena treści i form przekazywania informacji przez doradcę i nauczycieli), obserwacji własnej i informacji zwrotnych od nauczycieli z realizacji planowych działań, doradca zawodowy sporządzi sprawozdanie i przedstawi dyrektorowi szkoły oraz Radzie Pedagogicznej.